

Překonávání jezů (část 1)

Zdravím vás mořští vlci, dnes si budeme povídat o něčem, co je pro každého vodáka největší zábavou, a to jsou jezy.

Pro začátek byste měli rozlišovat dvě základní propusti u jezů, takzvanou šlajsnu a retardéru. Šlajsna je vzorová propust, kterou zdoláváme jezy, betonovými nebo kamennými zdmi vymezený prostor v jezu, kudy se dá zpravidla projet, pokud tedy není zrovna zahrazen. Tato propust je poměrně široká a na jejím konci nás překvapí nádherný vracák (zpětný proud), který si mnohdy umí pořádně pohrát s lodí. Zdi se nazývají též "kozy". Oproti tomu retardéra je úzká a podlouhlá propust, na jejímž konci nás čeká oproti šlajsně velmi slabý vracák. Mnoho vodáků o retardéře prohlašuje, že jejich výstavba je konec vodácké romantiky v Čechách. Rozdíl těchto dvou propustí spíše pochopíte z ukázkových obrázků, které jsou níže. Na obrázku vlevo je vyobrazena šlajsna U Papouščí skály u Českého Krumlova. Na obrázku vpravo je retardéra ve Zlaté koruně. Nyní tedy známe rozdíl mezi dvěma propustmi a můžeme se pustit do samotných způsobů překonávání jezů.

Po dlouhém šmátrání v mé paměti jsem vydumal čtyři způsoby, kterými se dá jez zdolat. Mezi první způsob patří **přenášení**, což je nejnamáhavější, ale nejbezpečnější způsob přemístění lodi po břehu pod jez. Dalším způsobem je **přetahování**. Lodě přetáhneme po hrázi jezu, kde protéká minimální množství vody, nebo v místě, které vystupuje nad hladinu. Tento způsob se nabízí zvláště za nižšího stavu vody a při jízdě ve skupinách. Jako další způsob uvádím **shazování**. Lodě bez věcí přetáhneme přes zábranu propusti. Provádíme pouze v případě, že nám konstrukce jezu, či malé množství vody proudící přes zábranu umožní přístup na stůl propusti a opětovné nasednutí do lodi. Tento způsob je nejvhodnější a nejrychlejší při jízdě ve skupinách, kdy si můžeme lodě přes zábranu podat. A posledním způsobem, na který jsem si vzpomněl je **koníčkování** nebo-li spouštění. Loď bez posádky a nejlépe i bez věcí spustíme na pevném provazu, upevněném na přídi i zádi lodi - tzv. "koňadře", ze břehu nebo pilíře propusti pod jez. Provádíme pouze u jezu se šikmým profilem spádové desky. Spouštět lze lodě také přes zábrany v propustech nebo přes nízké stupně, za předpokladu, že spouštění nebrání žádné překážky.

Nyní zde uvádím obrázky, kde jsou vyobrazeny schémata jezů s popisky. V příštím čísle si povíme jak jez dobře zdolat. Uvedeme si zde nákresy a body postupu. Rozhodně se máte na co těšit...

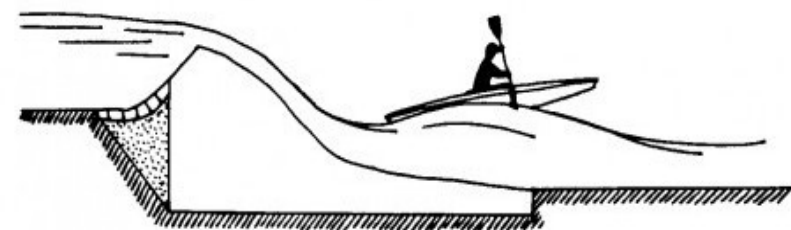
Rady zkušených (část 1)

Při nastupování do lodi položte pádlo napříč přes oba bory a opřete se o něj. Loď se pod vámi během nasedání bude míň houpat. Tento způsob využijte i tehdy, pokud při plavbě zničehonic ztratíte rovnováhu.

Při opouštění lodi vystupujte vždy na straně, která je blíže ke břehu. Zvláště nad vysokými jezy se vám může stát, že zatím co na této straně je vody po kolena, na té druhé na vás číhá zrádná hlubina. Věřte, je to ověřená pravda. Jednou jsem takhle vystoupil a v kapse jsem měl jízdenku na vlak, voda mi sahala po pas, z jízdenky se stal nepoužitelný druh zboží... Opět je při tom vhodné opřít se o pádlo položené napříč přes oba bory.

Nevyhazujte pádlo na břeh, pokud nemáte jistotu, že už jste opravdu zakotvili. Není nic veselějšího, než když háček neudrží loď u břehu (třeba kvůli silnému proudu nebo se urve to, čeho se až dosud zuby-nehty držel, třeba kopřivy) a naráz odplouváte ...a nemáte loď čím ovládat. V kánoji je celkem dobrý zvyk odkládat pádlo do lodi (pokud jej nevyužíváte při vystupování, viz. výše).

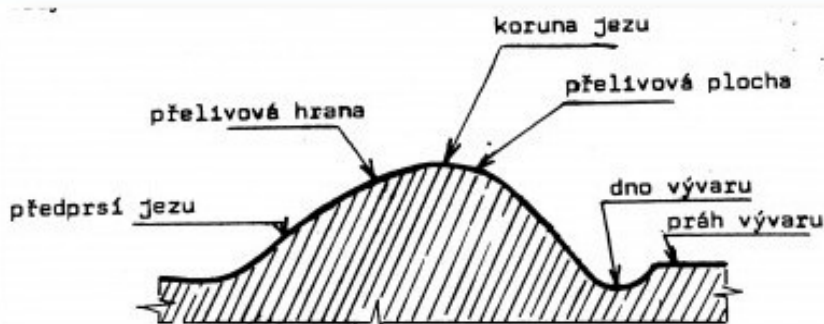
Při plavbě se nechytejte větví nad řekou - loď pod vámi poodjede, nakloní se a téměř stoprocentně převrátí. Podobnou scénu jste mohli vidět ve filmu Svatební cesta do Jiljí, kde se herec Josef Abrhám takto chytl větve. Jeho snoubenka se na chvíli otočila a spustila: „pane bože, miláčku ty máš naběhlé žíly, proč tam visíš, okamžitě se pust.“ Abrhám odvětil: „nemůžu, najeli bychom na kmen, já budu ručkovat po větvi a ty kontruj...“ Velmi nádherná scéna, určitě celý film stojí za shlédnutí. V této scéně naštěstí ke karambolu při chycení za větev nedošlo, věřte, že se tak stane pouze zkušeným vodákům nebo jako v tomto případě, ve filmu.

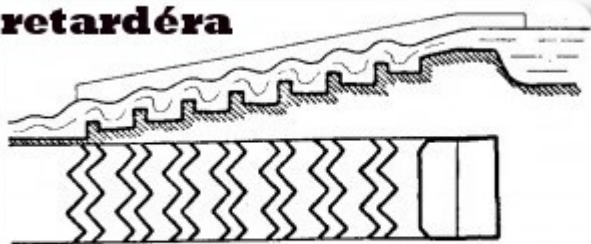
Jez s hladkou vlnou

Jez s „vývařístěm“

retardéra

Příště vás seznámím s dalšími radami a mými zkušenostmi, budu se těšit. Dobrý vítr do plachet...